

نظریه و نقشه راه دولت اسلامی

فرایند تحقق هدف های اسلامی، یک فرایند طولانی و البته دشواری است. به طور نسبی انسان به آن اهداف نزدیک می شود؛ اما تحقق آن ها، بسیار طولانی است. قدم اول - که پُرهیجان تر و پُرسر و صداتر از همه است - ایجاد انقلاب اسلامی است. کار آسانی نبود؛ لیکن این آسان ترین است. قدم بعدی، ترتب نظام اسلامی بر انقلاب اسلامی است؛ یعنی ایجاد نظام اسلامی، که گفتیم نظام اسلامی، یعنی هندسه عمومی جامعه، اسلامی بشود؛ که این هم شد. قدم بعدی - که از این ها دشوارتر است - ایجاد دولت اسلامی است. دولت نه به معنای هیئت وزیران؛ یعنی مجموعه کارگزاران حکومت؛ یعنی من و شما. ما باید به معنای واقعی کلمه در این نظام اسلامی، اسلامی شویم. این مشکل تراز مراحل قبلی است. تا وقتی این مرحله به طور کامل محقق نشده است، توبت به «تشکیل جامعه اسلامی» نمی رسد.
ایانات مقام معظم رهبری در دیدار کارگزاران نظام ۱۳۸۰/۰۹/۲۱

www.ketab.ir

میراثنامه: عرب اسدی، حسین، ۱۳۵۸-
عنوان و نام پدیدآور: نظریه و نقشه راه دولت اسلامی / نویسندگان حسین عرب اسدی، محسن کشاورز [برای] اندیشکده سیاست گذاری دولت اسلامی.
مشخصات نشر: تهران: امتداد دانش، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۲۰۸ ص.؛ مصور؛ جدول، نمودار
شابک: ۸۷۰۰۰۰۰ ریال، ۴-۵-۹۶۳۵۲-۶۲۲-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فنیبا
یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۰۵-۲۰۸.

موضوع: اسلام و دولت

موضوع: Islam and state

موضوع: اسلام و سیاست

موضوع: Islam and politics

موضوع: اسلام و دولت -- ایران

موضوع: Islam and state -- Iran

شناسه افزوده: کشاورز، محسن، ۱۳۶۷-

شناسه افزوده: مجمع تشخیص مصلحت نظام، مرکز مطالعات و بررسی های راهبردی، اندیشکده سیاست گذاری دولت اسلامی

رده بندی کنگره: BP۲۳۱

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۸۳۲

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۷۸۶۵۲

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فنیبا

www.ketab.ir

دانشگاه امام خمینی
اندیشکده سیاست گذاری

نظریه و نقشه راه دولت اسلامی

نویسندگان: حسین عرب اسدی، محسن کشاورز

ناشر: امتداد دانش | نوبت چاپ: اول- تابستان ۱۴۰۰ | تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه | قیمت: ۸۷۰۰۰ تومان

طراح جلد: علیرضا پوراگیری | صفحه آرا: صغری ابوالحسنی

نشانی: تهران- خیابان ولیعصر- خیابان مختاری غربی- کوچه رودکی- بن بست دوم شرقی- پلاک ۳

تلفن: ۰۹۳۶۵۸۸۸۲۸۷-۵۵۶۵۶۳۷۷

پست الکترونیک: emtedadedanesh@gmail.com | شبکه های اجتماعی: @emtedadedanesh

چاپ: شرکت پیام آوران نشر روز | خرید اینترنتی اثر: www.emtedadedanesh.ir

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۳۵۲-۵-۴

۷	مقدمه ناشر.....
۹	پیشگفتار.....

فصل اول: ابعاد دولت اسلامی و سیاست‌گذاری برای آن

۱۳	مقدمه.....
۱۴	ابعاد دولت.....
۱۵	اسلامی بودن دولت.....
۱۶	سیاست‌گذاری.....
۱۹	مبانی سیاست‌گذاری.....
۲۵	ابعاد نقش‌آفرینی برای دولت اسلامی.....

فصل دوم: نظریه مبناي سیاست‌گذاری دولت اسلامی

۳۱	مقدمه.....
۳۲	نظریه مبنا.....
۳۹	نظریات مبناي دولت اسلامی.....

فصل سوم: الگوی نقشه راه دولت اسلامی

۴۵	مقدمه.....
۴۶	اصول حاکم.....
۴۸	الگوی طراحی نقشه راه.....
۵۱	مرحله اول: متولی دولت اسلامی و سیاست‌گذاری آن.....
۵۲	مرحله دوم: زیرساخت‌های لازم برای سیاست‌گذاری دولت اسلامی.....
۵۳	مرحله سوم: شناخت و تحلیل وضعیت موجود.....
۵۵	مرحله چهارم: طراحی برای وضعیت مطلوب دولت اسلامی.....
۵۷	مرحله پنجم: راهبري فرایند سیاست‌گذاری و تحقق دولت اسلامی.....
۵۸	مرحله ششم: دشمن و موانع.....

فصل چهارم: نقشه راه و جایگاه انسان در دولت اسلامی

۶۳	مقدمه.....
۶۳	بیان مسئله.....
۷۲	اصول حاکم بر رکن انسان و نقشه راه انسان.....
۷۸	اهم برنامه‌ها و اقدامات.....

فصل پنجم: نقشه راه و جایگاه محتوا در دولت اسلامی

۹۷	مقدمه.....
۹۹	ادبیات موضوع.....
۱۱۹	اهم برنامه‌ها و اقدامات.....

مقدمه ناشر

آن چه به سبب ضعف های نظری و اجرایی در دولت های مختلف پس از پیروزی انقلاب اسلامی میان گفتمان اصیل انقلاب اسلامی و واقعیت عینی، وجود داشته است، فارغ از این که عامل بروز خلل های متعدد و شک عده ای در کارآمدی نظام اسلامی در ابعاد مختلف اقتصادی، سیاسی و فرهنگی شده است و زمینه را برای سوء استفاده معاندان با تمسک به عدم کارآمدی نظام اسلامی فراهم آورده است، این واقعیت را آشکار می سازد که خلأ جدی در فهم دولت اسلامی، الزامات، کارکردها و نقشه راه رسیدن به آن وجود دارد. این خلأ در هر دو حوزه نظری و اجرایی خود را نمایان می سازد. آن جایی که اسلام با ادستی و سیاست گذاری های کلان، این شکاف را در خروجی های محتوایی خود آشکار می سازد. می توان خلأ در بُعد نظری و تئوریک را فهم کرد و آن جایی که ساختارهای اجرای سیاست ها، به شکل حداکثری در خدمت اجرای سیاست های کلان نیستند، فهم در حوزه طراحی سازوکارهای اجرا زیر سوال می رود.

داشتن درک نسبت به وجود این چالش، طبیعتاً نظریه پردازان دین محوز و دارای دغدغه را بر آن می دارد که در راستای رفع آن ها و تطابق بیشتر گفتمان با تئوری ها، اقدام کنند. اگرچه بسیاری در این حوزه صحبت هایی ناظر به الزامات تحقق دولت اسلامی مطرح کرده اند و از طرق مختلفی این مسئله را مورد بررسی قرار داده اند (چه با مراجعه به نصوص معتبر دینی و سیره اهل بیت علیهم السلام در صدر اسلام و چه با مراجعه به بیانات مطرح شده توسط امامین انقلاب اسلامی)، اما شاید خلأ وجود اثری دقیق و دارای ساختار و منطبق بر محتوایی مناسب در این حوزه، به شدت احساس شود. اهمیت این مسئله زمانی دوچندان می شود که بر تأکیدات رهبری در خصوص تأمین الزامات ضروری تحقق دولت جوان حزب الهی، عمیق شویم و کمی فراتر از مرزهای جغرافیایی، این مسئله را به عنوان الگویی برای بومی سازی و پیاده سازی آن در سایر کشورها به شمار آوریم. امری که از ابتدای وقوع انقلاب اسلامی در کشور نیز جزء برنامه های کلان و درازمدت بنیانگذار کبیر این انقلاب بوده است و پس از ایشان نیز در بیانات مقام معظم رهبری در قالب فرایند

پنج‌گانه تحقق اهداف انقلاب اسلامی (انقلاب اسلامی، نظام اسلامی، دولت اسلامی، جامعه اسلامی، امت اسلامی) مطرح شده است.

با این بیان می‌توان گفت یکی از الزامات راهبردی برای تبیین عمق مفهومی ابعاد دولت اسلامی، این است که زوایای مختلف این مفهوم را به صورت جزئی مورد واکاوی قرار دهیم و الزامات آن را بررسی کنیم تا بتوان از قبل شکست مفهومی که رخ می‌دهد، زمینه را برای بحث و بررسی بیشتر و شکل‌گیری حلقه‌های محتوایی جهت به چالش کشیدن هریک از این ابعاد، فراهم آوریم.

اثر حاضر، به عنوان نخستین اثر از مجموعه محتوایی منتشرشده توسط نشر امتداد دانش در زمینه نقشه راه دولت اسلامی، با همکاری اندیشکده سدا (سیاست‌گذاری دولت اسلامی) تهیه شده است و به کلیات نظری و اجرایی در این حوزه می‌پردازد که ان شاء الله در مجلدات دیگر، به برخی از محورهای ضروری و اصلی مطرح شده در این اثر، با رویکردی نزدیک‌تر به حوزه اجرا پرداخته خواهد شد. در پایان از زحمات و تلاش‌های نویسندگان اثر، آقایان دکتر حسین عرب‌اسدی و محسن کشاورز تقدیر می‌نماییم. امید است محتوای این اثر، چراغ راهی برای فحص و بحث بیشتر در این زمینه باشد و مسیر را برای پژوهشگران، سیاست‌گذاران و متولیان حوزه اجرای دولت اسلامی هموارتر سازد.

به امید فردایی بهتر

نشر امتداد دانش

تابستان ۱۴۰۰